

Інформаційно-аналітичні матеріали
щодо фінансово - економічного стану вугледобувних підприємств
Міненерговугілля

2018 рік

Державний шахтний фонд морально застарілий та на 61% фізично зношений. Тільки одна державна шахта працює менше 30 років з початку вуглевидобутку. Терміни експлуатації 6 шахт (18,2%) становлять від 30 до 50 років, 15 шахт (45,5%) - 50-70 років, а 11 шахт (33,4%) - понад 70 років.

Тривалий дефіцит власних та бюджетних коштів на технічне переоснащення вугледобувних підприємств, що зареєстровані та провадять свою діяльність на території, на якій органи державної влади здійснюють у повному обсязі свої повноваження, (у 2013-2017 роках фінансування технічного переоснащення з державного бюджету не здійснювалося зовсім), призвів до того, що на вугледобувних підприємствах було введено в роботу:

- у 2015 році із запланованих 32 лав лише 20 нових очисних вибоїв;
- у 2016 році - 15 нових вибоїв,
- у 2017 році – 25 лав,
- у 2018 році – 16 лав, проти 73, що були введені у 2013 році.

Відсутність коштів у попередні та поточному роках на технічне переоснащення вугледобувних підприємств Міненерговугілля, що зареєстровані та провадять свою діяльність на території, на якій органи державної влади здійснюють у повному обсязі свої повноваження, призвело до зменшення кількості очисних вибоїв, що є основним фактором невиконання встановленого плану з видобутку вугілля, а з урахуванням значного зносу основних фондів призвело до значного падіння вуглевидобутку.

Відповідно до Програми розвитку гірничих робіт у 2018 році передбачалось ввести в роботу 35 очисних вибоїв, необхідна вартість обладнання для яких складала 1,9 млрд. гривень.

За 2018 рік діючими вугледобувними підприємствами Міненерговугілля видобуто 4 094,8 тис. тонн рядового вугілля.

За 2018 рік:

- 1) вибуло з роботи - 24 очисних вибоїв, у тому числі:
 - у зв'язку із відпрацюванням запасів – 18 очисних вибоїв;
 - 6 вибоїв, готових до відпрацювання, зупинено по техніко-економічним причинам (відсутність гірничошахтного обладнання);
- 2) введено в дію – 19 очисних вибоїв, з них 16 нових, що на 16 вибоїв менше ніж заплановано програмою розвитку гірничих робіт;
- 3) 3 вибоїв із введених тимчасово зупинено по техніко-економічним причинам (відсутність гірничошахтного обладнання);
- 4) проведено 32,5 км розкривних і підготовчих виробок, які забезпечують доступ до запасів вугілля, що на 14,7 км менше ніж необхідно.

Таким чином рядового вугілля державними вугледобувними підприємствами видобуто на 518,2 тис. тонн менше ніж заплановано, а у порівнянні з 2017 роком видобуток зменшився на 366,4 тис. тонн.

Протягом 2018 року Міненерговугілля вживались заходи щодо залучення фінансових ресурсів у вугільну галузь.

Вугледобувними підприємствами у 2017 році розроблено 6 інвестиційних проектів на загальну суму 1 054,9 млн гривень. Урядом прийнято постанови Кабінету Міністрів України від 23.05.2018:

- № 438 «Про надання у 2018 році державної гарантії за зобов'язаннями державного підприємства «Львіввугілля» з метою реалізації інвестиційного проекту «Технічне переоснащення ВП «Шахта «Відродження» ДП «Львіввугілля»;

- № 439 «Про надання у 2018 році державної гарантії за зобов'язаннями державного підприємства «Селидіввугілля»;

- № 440 «Про надання у 2018 році державної гарантії за зобов'язаннями державного підприємства «Первомайськвугілля»;

- № 441 «Про надання у 2018 році державної гарантії за зобов'язаннями державного підприємства «Торецьквугілля»;

- № 442 «Про надання у 2018 році державної гарантії за зобов'язаннями державного підприємства «Шахта ім. М. С. Сургая»;

- № 443 Про надання у 2018 році державної гарантії за зобов'язаннями державного підприємства «Львіввугілля» з метою реалізації інвестиційного проекту «Оснащення нових лав ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля».

Відповідно до цих інвестиційних проектів, планувалося придбати обладнання для підготовки у 2017 році очисних вибоїв, що дозволило би збільшити обсяг видобутку вугілля та обсяг товарної вугільної продукції.

На жаль ресурсів кредитних установ під зазначені інвестиційні проекти залучити не вдалося.

За бюджетною програмою КПКВК 1101590 «Здійснення заходів із забезпечення вітчизняного виробництва вугільної продукції та подальшого реформування державного сектору вугільної промисловості» профінансовано заходи із технічного переоснащення та модернізації чотирьох відокремлених підрозділів державних підприємств у сумі 307 149,7 тис. грн, а саме:

- «Шахта «Курахівська» ДП «Селидіввугілля» - 46 910,0 тис. грн;
- «Шахта «Капітальна» ДП «Мирноградвугілля» - 208 348,4 тис. грн;
- «Шахта «Відродження» ДП «Львіввугілля» - 40 000,0 тис. грн;
- «Шахта «Червоноградська» ДП «Львіввугілля» - 11 891,3 тис. грн.

Обсяг готової товарної вугільної продукції, виробленої державними підприємствами, за 2018 рік становив 2,9 млн. тонн, що на 0,3 млн. тонн менше ніж заплановано (-8,4 % до плану), та на рівні відповідного періоду 2017 року за рахунок збільшення на 59,4 % реалізації вугілля у рядовому вигляді.

Вартість товарної вугільної продукції за цей же період склала 5 990,4 млн. грн, що на 1 085,8 млн. грн, або на 22,1 % більше ніж у відповідному періоді попереднього року. За рахунок зростання цін на вугільну продукцію в середньому на 22,5 % у порівнянні із 2017 роком дозволило отримати 1 124,1 млн. грн додаткового доходу, але за рахунок втрати обсягу товарної продукції позитивний результат зменшено на 38,3 млн. гривень.

Ціна 1 тонни рядового вугілля зросла на 30,4 %, а продуктів збагачення на 22,5 %. Середня ціна 1 тонни товарної вугільної продукції з урахуванням її якості за 2018 рік становить 2 058,1 грн, що на 377,4 грн більше ніж у 2017 році.

Витрати із собівартості готової товарної вугільної продукції за 2018 рік склали 9 308,1 млн. грн та зросли на 1 015,2 млн. грн, або на 12,2 % порівняно з відповідним періодом 2017 року.

Збільшення витрат відбулося із собівартості готової товарної вугільної продукції відбулося з об'єктивних причин, у тому числі й за рахунок віднесення ПДВ до собівартості у зв'язку із нульовою ставкою ПДВ на товарну вугільну продукцію.

У порівнянні з відповідним періодом попереднього року, у зв'язку із падінням обсягу видобутку, витрати на матеріали знизилися на 58,6 млн. грн, але підвищення цін на матеріально – технічні ресурси збільшило вартість матеріалів на 176,0 млн. грн, а у підсумку витрати за елементом «Допоміжні матеріали» збільшилися на 118,2 млн. грн, або на 16,6 %.

Так, порівняно з 2017 роком ціна 1 м³ лісових матеріалів, що використовуються у процесі видобутку вугілля, зросла в середньому на 17,5 % до 1 327,0 грн, що збільшило витрати на 14,4 млн. гривень. При цьому відбулося зменшення обсягів споживання лісних матеріалів на 0,4 тис. м³, що дало зниження витрат на 0,4 млн гривень.

Вартість запасних частин знизилася на 14,1 млн. грн, або на 6,0 %.

Зросли витрати і на матеріали довготривалого користування на 42,0 млн. гривень.

Витрати на паливо зросли за рахунок підвищення ціни придбаного вугілля на 47,3 %.

У порівнянні з попереднім роком витрати на оплату праці зросли на 455,6 млн. грн (на 12,7 %), у тому числі за рахунок росту розміру мінімальної зарплати на 16,3 % та розрахункової величини, з якої визначається заробітна плата працівників, на 8,8%.

Витрати на соціальні заходи збільшилися на 90,1 млн. грн, або на 12,4 %.

Питома вага витрат на оплату праці з нарахуваннями у собівартості готової товарної вугільної продукції за 2018 рік становить 52,3 %, яка у порівнянні з 2017 роком зросла на 0,1 %.

Витрати на збут зросли на 14,5 млн. грн за рахунок підвищення тарифів на залізничні перевезення на 20,9 %.

Витрати на електроенергію збільшилися на 79,0 млн. грн, або на 5,1 %. За рахунок росту тарифу 1 кВт*г на 11,8 % (+20,9 коп.) проти 2017 року вартість електроенергії для вугледобувних підприємств зросла на 169,3 млн гривень. При цьому за рахунок зниження обсягу спожитої електроенергії вугледобувними підприємствами у порівнянні з 2017 роком на 51,6 млн кВт*годин витрати зменшилися ще на 91,1 млн. гривень.

Витрати на послуги промислового характеру в цілому збільшилися на 33,8 млн гривень.

За рахунок зниження обсягу вугілля, що переробляється на 0,8 млн. тонн зекономлено 70,8 млн. грн, а ріст вартості переробки 1 тонни на 46,6 % збільшив відповідні витрати на 79,0 млн. гривень.

Вартість послуг залізниці та вантажно-транспортних управлінь зросла на 23,3 млн. гривень. Транспортні послуги залізниці в середньому на 1 тонну зросли на 72,6 %, що дало приріст витрат на 54,0 млн. грн при зниженні витрат на 31,6 млн грн за рахунок зменшення обсягу перевезень на 0,8 млн. тонн.

Амортизаційні відрахування збільшилися на 84,1 млн. грн за рахунок росту амортизаційних відрахувань відрахованих по нормах амортизації за рахунок введених в дію капітальних вкладень на придбання гірничошахтного обладнання у сумі 432,1 млн. гривень.

З 11 державних вугледобувних підприємств, які знаходяться на території, що контролюється українською владою, за 2018 рік прибуток від випуску готової товарної вугільної продукції отримало тільки ПАТ «Шахта «Надія» у сумі 11,1 млн. гривень.

У результаті від виробництва товарної вугільної продукції вугледобувними підприємствами отримано 3 317,7 млн. грн збитків, що на 70,8 млн. грн менше ніж було отримано підприємствами торік.

Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» вугільна галузь фінансувалася за 8 бюджетними програмами:

№ з/п	КПКВК	Назва бюджетної програми	Використано бюджетних асигнувань тис. грн
		Міненерговугілля – вугільна галузь	3 576 805,0
		у т. ч.	
1	1101070	Ліквідація збиткових вугледобувних підприємств	281 126,9
2	1101100	Гірничорятувальні заходи на вугледобувних підприємствах	289 998,6
3	1101530	Державна підтримка будівництва шахти №10 "Нововолинська"	34 648,0
4	1101590	Здійснення заходів із забезпечення вітчизняного виробництва вугільної продукції та подальшого реформування державного сектору вугільної промисловості	1 671 149,7
5	1101570	Державна підтримка вугледобувних підприємств на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції	1 072 246,2
6	1101540	Підтримка впровадження Енергетичної стратегії України - всього	45 241,4
7	1101700	Запобігання виникненню надзвичайної ситуації у зв'язку з затопленням шахт Первомайсько - Стаханівського вугледобувного регіону	82 394,2
8	1101710	Погашення заборгованості із заробітної плати перед працівниками вугільної промисловості	100 000,0

Фінансування оплати праці та внесення обов'язкових платежів, пов'язаних з виплатою заробітної плати, державних вугледобувних підприємств Міненерговугілля у 2018 році здійснювалося за трьома бюджетними програмами за якими спрямовано 2 536 246,2 тис. грн, у тому числі:

1) КПКВК 1101590 «Здійснення заходів із забезпечення вітчизняного виробництва вугільної продукції та подальшого реформування державного сектору вугільної промисловості» 1 364 000,0 тис. грн, у тому числі на:

- погашення заборгованості із заробітної плати - 365 102,7 тис. грн (січень-лютий);

- оплату праці та внесення обов'язкових платежів, пов'язаних з виплатою заробітної плати - 998 897,3 тис. грн (з березня по липень);

2) КПКВК 1101570 «Державна підтримка вугледобувних підприємств на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції» - 1 072 246,2 тис. грн (з серпня по грудень).

3) КПКВК 1101710 «Погашення заборгованості із заробітної плати перед працівниками вугільної промисловості» - 100 000,0 тис. гривень.

Непокріті збитки від випуску готової товарної вугільної продукції з урахуванням державної підтримки становлять 1 246,6 млн. грн, що призвело до зростання кредиторської заборгованості вугледобувних підприємств.

Відповідно до зведених результатів інвентаризації дебіторсько-кредиторської заборгованості загальна дебіторська заборгованість вугледобувних підприємств станом на 31.12.2017 сягала 1 208,8 млн. гривень. Протягом 2018 року дебіторська заборгованість зменшилася на 25,9 млн. грн, або на 2,1 % і станом на 31.12.2018 досягла 1 182,9 млн. гривень.

Кредиторська заборгованість станом на 31.12.2018 становить 24 478,1 млн грн, що на 3 980,1 млн. грн більше ніж на початок року.

У структурі кредиторської заборгованості найбільшу питому вагу 32,2 % становить заборгованість за електроенергію – 7 891,0 млн. гривень.

Заборгованість за розрахунками:

- з бюджетом складає 3 552,0 млн. грн або 14,5 %,
- з фондами соціального страхування 4 126,4 млн. грн або 16,9 %.

Крім того, кредиторська заборгованість за вугілля становить 1 975,6 млн. грн або 8,1 %, з якої 1 943,2 млн. грн видані аванси.

Основною причиною фінансової незбалансованості стало зменшення обсягу видобутку рядового вугілля та випуску товарної вугільної продукції, дисбаланс платежів, знаходження вугледобувних підприємств у безпосередній близькості до зони бойових дій, ушкодження залізничних колій, відсутність достатнього обсягу коштів на придбання обладнання для підготовлених гірничими роботами лав та інше.

Внаслідок зазначеного у вугледобувних підприємств не вистачає обігових коштів, необхідних для придбання матеріалів та обладнання, сплату послуг та податків у повному обсязі.

При цьому державні шахти, які розташовані на підконтрольній Україні території, мають значний потенціал приросту обсягів видобутку вугілля (біля 12 млн тонн), який можна задіяти шляхом модернізації шахт у найближчі 3-6 років. Завдяки модернізації шахт можна досягти обсягів імпортозаміщення близько 1,0 млрд дол. США, повністю задовольнити попит внутрішнього ринку в енергетичному вугіллі газової групи, посилити енергетичну безпеку держави. Також, зважаючи на те, що збільшення обсягів виробництва вугільної продукції є основним фактором зменшення її собівартості, можна очікувати суттєвого підвищення ефективності роботи шахт.

Ліквідація збиткових вугледобувних підприємств

Разом з тим у 2018 році здійснювалася реалізація бюджетної програми КПКВК 1101070 «Ліквідація збиткових вугледобувних та вуглепереробних підприємств».

Законом України від 07.12.2017 № 2246-VIII «Про Державний бюджет України на 2018 рік» Міністерству енергетики та вугільної промисловості України затверджено видатки за бюджетною програмою КПКВК 1101070 «Ліквідація збиткових вугледобувних та вуглепереробних підприємств» у сумі 752 928,0 тис. гривень.

Розпорядженнями КМУ від 10.05.2018 № 313-р, від 02.07.2018 № 451-р та від 12.07.2018 № 981-р обсяг видатків за бюджетною програмою КПКВК

1101070 «Ліквідація збиткових вугледобувних та вуглепереробних підприємств» зменшено на 434 310,0 тис грн. і становить - 318 618,0 тис гривень.

Фактично у 2018 році підприємствам, що знаходяться на стадії підготовки до ліквідації та ліквідації, а також з утримання водовідливних комплексів спрямовано 281 126,9 тис грн., у тому числі:

шахти, які готуються до ліквідації – 89 896,2 тис грн.,

ДП «Укршахтгідрозахист» – 17 224,0 тис грн.,

ДП «ОК «Укрвуглереструктуризація» – 174 006,7 тис гривень.

Звіт про виконання паспорту бюджетної програми у 2018 році додається.

Фінансування шахти №10 «Нововолинська»

Починаючи з 2015 року будівництво шахти № 10 «Нововолинська» здійснювалося за окремою бюджетною програмою КПКВК 1101530 «Державна підтримка будівництва шахти № 10 «Нововолинська», будівництво якої розпочато у 1989 році. Шахта будується виключно за рахунок бюджетних коштів.

У зв'язку з низькою інвестиційною привабливістю, для завершення будівництва шахти наразі відсутня можливість залучити кошти зовнішніх інвесторів.

Будівництво шахти № 10 «Нововолинська» викликано вибуттям виробничих вугледобувних потужностей у зв'язку із закриттям Нововолинської групи шахт № 2, 3, 4, 6, 7, 8 та необхідністю відтворення основних фондів у вугільній галузі.

На майданчику побудовано: адміністративно-побутовий блок; надшахтна будівля допоміжного ствола; будівля підйомних установок допоміжного ствола з двома підйомними машинами МПБ 5x2,5x2,5; копер допоміжного ствола з калориферною; будівля підйомних установок головного ствола з підйомними машинами вугільною МПБ 5x3.15x3.15 та породною МПБ 5x2.8x2.8, копер головного ствола; будівля котельні з двома котлами КВ-Р-7,56-150 та установкою пилегазоподавлення; електропідстанція 35/6кВ, ЗРУ 35/6кВ; електропідстанція 2КТП-400/6/0,4УЗ№1; будівля вентилятора головного провітрювання з двома вентиляторами ВЦД-31,5-М2 та вентиляційний канал; інженерні комунікації тощо.

Проведено 14,0 км капітальних гірничих виробок із 24,7 км, передбачених проектом.

Загальний ступінь будівельної готовності об'єкту - 87,6%.

Скоригований проект будівництва шахти з виділенням черг будівництва затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.11.2016 № 824-р. Склад I-ї черги будівництва проектною потужністю 450 тис. тонн вугілля на рік:

- очисний вибій – лава № 1 пласта n8 у бремсберговій частини шахтного поля;

- об'єкти поверхні для забезпечення технології видобутку та відвантаження вугілля.

Загальна кошторисна вартість скоригованого проекту 4,45 млрд. грн., у тому числі I-ї черги 2,8 млрд. грн. Виконано станом на 01.01.2019 по I-й черзі 1,5 млрд. грн.

Проектний термін завершення будівництва I-ї черги за умови фінансування в повному обсязі відповідно до проекту організації будівництва 14 місяців.

У 2018 році фінансування у сумі 34 648,0 тис. грн дозволило здійснити розрахунки за виконані роботи з обслуговування комплексів загальношахтного призначення, охорону поверхневих об'єктів незавершеного будівництва, а також сплатити заробітну плату працівникам-учасникам будівництва шахти № 10 «Нововолинська», без виконання фізичних обсягів робіт з будівництва. Порівняння затверджених результативних показників з фактичними за бюджетною програмою КПКВК 1101530 «Державна підтримка будівництва шахти № 10 «Нововолинська» КЕКВ 3210 додається.

2019 рік

На 2019 рік державним вугледобувним підприємствам встановлено річний план видобутку вугілля в обсязі 4,85 млн. тонн.

За 6 місяців 2019 року діючими вугледобувними підприємствами Міненерговугілля видобуто 1 848,3 тис тонн рядового вугілля, тонн, що на 118,5 тис тонн менше встановленого плану, який виконано на 94 %.

Кількість діючих очисних вибоїв станом на 01.07.2019 становить лише 36 (з довжиною діючої лінії 5 896 м) проти 48 вибоїв (з лінією 7 814 м) на 01.01.2016.

Видобуток вугілля впав у понад 2 рази (з 8,9 млн. тонн у 2013 р. до 4,1 млн. тонн у 2018 р.) і така тенденція залишається досі.

З причин відсутності гірничошахтного обладнання видобуток вугілля з 11 очисних вибоїв здійснюється відбійними молотками (ДП «Мирноградвугілля», ДП «Торецьквугілля», ДП «Первомайськвугілля» та ПАТ «Лисичанськвугілля»). Повністю відсутній очисний фронт на шахтах «1-3 Новогродівська», «Привільнянська» та «Новодружеська».

Необхідний обсяг бюджетних коштів на технічне переоснащення у 2019 році становить 2 581,8 млн. гривень. При цьому з держбюджету у I півріччі 2019 року виділено лише 413,6 млн. грн, що становить лише 16,0 % від необхідного обсягу.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» за бюджетною програмою КПКВК 1101590 «Реструктуризація вугільної галузі» передбачено лише 1 630 000,0 тис. грн. у тому числі на:

1) повернення до державного бюджету 100 000,0 тис. грн виділених Міненерговугілля згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 р. № 572 «Про виділення коштів з резервного фонду державного бюджету»;

2) погашення заборгованості із заробітної плати, згідно з проведеною інвентаризацією, у сумі 251 370,6 тис. грн;

3) оплату праці та внесення обов'язкових платежів, пов'язаних з виплатою заробітної плати у сумі 278 629,4 тис. грн;

4) здійснення заходів з модернізації та технічного переоснащення державних вугледобувних підприємств, у сумі 1 000 000,0 тис гривень.

З метою забезпечення виплати заробітної плати у поточному році Урядом прийнято чотири рішення щодо збільшення видатків бюджету на виплату заробітної плати та погашення заборгованості з неї, а саме:

- розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.03.2019 № 222-р «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству енергетики та вугільної промисловості на 2019 рік» щодо збільшення видатків за бюджетною програмою КПКВК 1101590 «Реструктуризація вугільної галузі» на 316 000,0 тис грн.;

- розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.04.2019 № 224-р «Про виділення коштів з резервного фонду державного бюджету» щодо виділення Міністерству енергетики та вугільної промисловості 350 000,0 тис грн. для оплати праці та внесення обов'язкових платежів, пов'язаних з виплатою заробітної плати працівникам вугільної промисловості, на поворотній основі;

- постанову Кабінету Міністрів України від 05.06.2019 № 478 «Про внесення зміни до пункту 4 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для реструктуризації вугільної галузі» щодо зменшення капітальних видатків на 295 500,0 тис грн. та збільшення на зазначену суму поточних видатків;

- постанову Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 № 542 «Про внесення зміни до пункту 4 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для реструктуризації вугільної галузі» щодо зменшення капітальних видатків на 320 886,4 тис грн. та збільшення на зазначену суму поточних видатків.

Загальний обсяг бюджетних коштів за бюджетною програмою КПКВК 1101590 «Реструктуризація вугільної галузі» сумі 1 462 386,4 тис. грн., що були передбачені на виплату заробітної плати та погашення заборгованості з неї стовідсотково використані державними вугледобувними підприємствами.

Верховна Рада України VIII скликання в останній день роботи не підтримала проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» щодо збільшення видатків на 1,0 млрд. грн для виплати заробітної плати за бюджетною програмою «Реструктуризація вугільної галузі» (реєстр. № 10307 від 17.05.2019).

За 6 місяців 2019 року (грудень 2018 року та 5 місяців 2019 року) вугледобувними підприємствами нараховано 3 107,3 млн. гривень. На виплату зарплати поточного року та погашення заборгованості з неї у I півріччі 2019 року спрямовано 2 636,2 млн. гривень.

Станом на 30.06.2019 заборгованість державних вугледобувних підприємств із заробітної плати за 2019 рік становила 172,7 млн. гривень.

За бюджетною програмою КПКВК 1101590 «Реструктуризація вугільної галузі» у I півріччі 2019 року профінансовано заходи із технічного переоснащення та модернізації двох державних підприємств у сумі 383 613,6 тис. грн., а саме:

- ДП «Селидіввугілля» - 183 613,6 тис грн;
- ДП «Львіввугілля» - 200 000,0 тис гривень.

Крім того, за бюджетною програмою «Підтримка впровадження Енергетичної стратегії України» на вугледобувні підприємства спрямовано 30 000,0 тис грн, а саме:

- ДП «Шахтоуправління «Південнодонбаське № 1» - 15 000,0 тис грн;
- ДП «Волиньвугілля» - 15 000,0 тис гривень.

Обсяг готової товарної вугільної продукції, виробленої державними підприємствами, за 6 місяців 2019 року становив 1 255,4 тис тонн, що менше на 85,3 тис тонн ніж заплановано (-6,4 % до плану) та на 89,7 тис тонн до відповідного періоду 2018 року.

Вартість товарної вугільної продукції за цей же період склала 2 732,4 млн. грн., що на 110,1 млн. грн., або на 3,9 % менше ніж у відповідному періоді попереднього року. За рахунок зростання цін на вугільну продукцію в середньому на 3,0 % у порівнянні із 2018 роком дозволило отримати 292,4 млн. грн. додаткового доходу, але за рахунок втрати обсягу товарної продукції позитивний результат зменшено на 402,5 млн. гривень.

Ціна 1 тонни рядового вугілля зросла на 6,0 %, а продуктів збагачення на 5,4 %. Середня ціна 1 тонни товарної вугільної продукції з урахуванням її якості за 6 місяців 2019 року становить 2 176,5 грн., що на 63,3 грн. більше ніж за 6 місяців 2018 року.

Витрати із собівартості готової товарної вугільної продукції за I півріччя 2019 року склали 4 869,0 млн. грн. та зросли на 345,5 млн. грн., або на 7,6 % порівняно з відповідним періодом 2018 року.

Збільшення витрат відбулося із собівартості готової товарної вугільної продукції відбулося з об'єктивних причин, у тому числі й за рахунок віднесення ПДВ до собівартості у зв'язку із нульовою ставкою ПДВ на товарну вугільну продукцію.

У порівнянні з відповідним періодом попереднього року, у зв'язку із падінням обсягу видобутку, витрати на матеріали знизилися на 49,1 млн. грн., але підвищення цін на матеріально – технічні ресурси збільшило вартість матеріалів на 53,8 млн. грн., а у підсумку витрати за елементом «Допоміжні матеріали» збільшилися на 4,7 млн. грн., або на 1,2 %.

Так, порівняно з 2018 роком ціна 1 м³ лісових матеріалів, що використовуються у процесі видобутку вугілля, зросла в середньому на 9,4 % до 1 404,3 грн., що збільшило витрати на 4,2 млн. гривень. При цьому відбулося зменшення обсягів споживання лісних матеріалів на 3,0 тис м³, що дало зниження витрат на 3,8 млн. гривень.

Вартість запасних частин знизилася на 6,9 млн. грн., або на 6,8 %.

Зросли витрати і на матеріали довготривалого користування на 24,5 млн. гривень.

Витрати на паливо зросли за рахунок підвищення ціни придбаного вугілля на 7,3 млн. гривень.

Витрати на електроенергію збільшилися на 146,3 млн. грн., або на 17,9 %. За рахунок росту тарифу 1 кВт*г на 30,4 % (+59,1 коп.) проти 2018 року вартість електроенергії для вугледобувних підприємств зросла на 222,6 млн. гривень. При цьому за рахунок зниження обсягу спожитої електроенергії вугледобувними

підприємствами у порівнянні з 2018 роком на 40,3 млн. кВт*годин витрати зменшилися ще на 78,3 млн. гривень.

Витрати на послуги промислового характеру в цілому зменшилися на 50,2 млн. гривень.

За рахунок зниження обсягу вугілля, що переробляється, на 363,1 тис тонн зекономлено 44,6 млн. грн, а ріст вартості переробки 1 тонни на 15,4 % збільшив відповідні витрати на 14,7 млн. гривень.

Вартість послуг залізниці та вантажно-транспортних управлінь знизилася на 23,7 млн. грн., у тому числі за рахунок зменшення обсягу перевезень на 36,1 тис тонн.

У порівнянні з попереднім роком витрати на оплату праці зросли на 91,3 млн. грн. (на 4,7 %), у тому числі за рахунок росту розміру мінімальної зарплати на 9,0 % та розрахункової величини, з якої визначається заробітна плата працівників, на 12,1%.

Витрати на соціальні заходи збільшилися на 22,0 млн. грн, або на 5,6 %.

Питома вага витрат на оплату праці з нарахуваннями у собівартості товарної вугільної продукції за I півріччя 2019 року становить 50,0 %, що у порівнянні з 2018 роком менше на 1,3 %.

Витрати на збут зросли на 8,8 млн. грн за рахунок підвищення тарифів на залізничні перевезення на 31,1 %.

Амортизаційні відрахування збільшилися на 117,9 млн. грн за рахунок росту амортизаційних відрахувань відрахованих по нормах амортизації за рахунок введених в дію капітальних вкладень на придбання гірничошахтного обладнання у сумі 447,5 млн. гривень.

З 10 державних вугледобувних підприємств, які знаходяться на території, що контролюється українською владою, за 6 місяців 2019 року прибуток від випуску товарної вугільної продукції отримало тільки ДП «Шахта ім. М.С. Сургая» у сумі 92,2 млн. гривень.

У результаті від виробництва товарної вугільної продукції вугледобувними підприємствами отримано 2 136,6 млн. грн збитків, що на 455,6 млн. грн більше ніж було отримано підприємствами торік.

Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» з урахуванням змін вугільна галузь протягом 6 місяців 2019 року фінансувалася за 7 бюджетними програмами:

тис. грн.					
№ з/п	КПКВК	Назва бюджетної програми	План	Спрямовано	Відхилення +,-
		Міненерговугілля – вугільна галузь	3 115 152,0	2 585 680,9	-529 471,1
		у т. ч.			
1	1101070	Ліквідація вугледобувних та торфодобувних підприємств	149 252,0	78 905,3	-70 346,7
2	1101100	Гірничорятувальні заходи на вугледобувних підприємствах	149 000,0	149 000,0	+,-0,0
3	1101530	Державна підтримка будівництва шахти №10 «Нововолинська»	30 000,0	25 000,0	-5 000,0

№ з/п	КПКВК	Назва бюджетної програми	План	Спрямовано	Відхилення +,-
4	1101590	Реструктуризація вугільної галузі	1 946 000,0	1 525 113,6	-420 886,4
5	1101540	Підтримка впровадження Енергетичної стратегії України	40 900,0	30 000,0	-10 900,0
6	1101700	Оплата праці та внесення обов'язкових платежів, пов'язаних з виплатою заробітної плати працівникам вугільної промисловості	450 000,0	427662,0	-22 338,0
7	1101710	Забезпечення у 2019 році оплати спожитої електричної енергії державними вугледобувними підприємствами	350 000,0	350 000,0	+,- 0,0

Основними чинниками невиконання заробітної плати працівникам державних вугледобувних підприємств є:

- дефіцит коштів на здійснення заходів з технічного переоснащення та модернізації державних шахт, що не дозволяє збільшити обсяг видобутку вугілля та товарної вугільної продукції;
- відсутність стабільного збуту вугільної продукції;
- несвоєчасні та неповні розрахунки за відвантажену споживачам вугільну продукцію, що негативно впливає на економічну діяльність підприємства;
- зниження ціни 1 тонни вугільної продукції з червня 2019 року, що призводить до втрати доходу;
- постійне відключення державних вугледобувних підприємств від енергозабезпечення в умовах дії оптового ринку електричної енергії ;
- обмежені бюджетні видатки на часткове покриття витрат із собівартості товарної вугільної продукції.

Основною причиною фінансової незбалансованості стало зменшення обсягу видобутку рядового вугілля та випуску товарної вугільної продукції, дисбаланс платежів, знаходження вугледобувних підприємств у безпосередній близькості до зони бойових дій, ушкодження залізничних колій, постійне відключення електроенергії, відсутність достатнього обсягу коштів на придбання обладнання для підготовлених гірничими роботами лав та інше.

Внаслідок зазначеного у вугледобувних підприємств не вистачає обігових коштів, необхідних для придбання матеріалів та обладнання, сплату послуг та податків у повному обсязі.

Через незадовільний фінансово-економічний стан підприємств зростає соціальна напруга у шахтарських регіонах.

Непокріті збитки від виробництва товарної вугільної продукції державних вугледобувних підприємств призвели до зростання кредиторської заборгованості вугледобувних підприємств.

Відповідно до зведених результатів інвентаризації дебіторсько-кредиторської заборгованості загальна дебіторська заборгованість

вугледобувних підприємств станом на 31.12.2018 сягала 1 182,9 млн. гривень. Протягом I півріччя 2019 року дебіторська заборгованість зменшилася на 81,7 млн. грн, або на 6,9 % і станом на 30.06.2019 становить 1 101,2 млн. гривень.

Кредиторська заборгованість станом на 30.06.2019 становить 26 309,9 млн. грн, що на 1 831,8 млн. грн більше ніж на початок року.

У структурі кредиторської заборгованості найбільшу питому вагу 31,4 % становить заборгованість за електроенергію – 8 263,4 млн. гривень.

Заборгованість за розрахунками:

- з бюджетом складає 3 822,8 млн. грн або 14,5 %,
- з фондами соціального страхування 4 415,7 млн. грн або 16,8 %.

Крім того, кредиторська заборгованість за вугілля становить 2 009,2 млн. грн або 7,6 %, з якої 1 987,7 млн. грн одержані аванси.

Ліквідація збиткових вугледобувних підприємств

Законом України від 23.11.2018 № 2629-VIII «Про Державний бюджет України на 2019 рік» Міністерству енергетики та вугільної промисловості України затверджено видатки за бюджетною програмою КПКВК 1101070 «Ліквідація вугледобувних та торфодобувних підприємств» у сумі 659 705,1 тис. гривень. Але згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.03.2019 № 222 обсяг видатків за бюджетною програмою КПКВК 1101070 «Ліквідація вугледобувних та торфодобувних підприємств» зменшено на 360 000,0 тис. грн., та складають 299 705,1 тис. гривень.

Плановими обсягами асигнувань з Державного бюджету на січень – серпень 2019 року передбачено видатки за бюджетною програмою «Ліквідація вугледобувних та торфодобувних підприємств» у сумі 210 715,5 тис. гривень (недофінансування 8 міс - 89 475,2 тис. грн.).

Фактично з початку року підприємствам, що знаходяться на стадії підготовки до ліквідації та ліквідації, а також з утримання водовідливних комплексів спрямовано 121 240,3 тис. гривень., у тому числі:

шахти, які готуються до ліквідації – 59 951,0 тис. грн.,

ДП «Укршахтгідрозахист» – 11 289,5 тис. грн.,

ДП «ОК «Укрвуглереструктуризація» – 49 999,8 тис. грн.

На вересень-грудень 2019 року помісячним планом асигнувань за бюджетною програмою КПКВК 1101070 «Ліквідація вугледобувних та торфодобувних підприємств» передбачено видатки у сумі 88 989,6 тис. гривень, у тому числі:

виконання заходів з підготовки шахт до ліквідації – 27 372,2 тис. грн.;

ДП «Укршахтгідрозахист» – 7 049,9 тис. грн.;

ДП «ОК «Укрвуглереструктуризація» – 54 567,5 тис. гривень.

Фінансування шахти № 10 «Нововолинська»

При підготовки прогнозу державного бюджету на 2019-2020 роки, Міненерговугілля неодноразово пропонувалося для продовження будівництва шахти передбачити за бюджетною програмою КПКВК 1101530 видатки у сумі 600,0 млн. гривень.

Для приближення введення в експлуатацію I-ї черги шахти проектною потужністю 450 тис. тонн вугілля на рік, з урахуванням фактичного стану

будівництва, технології виконання робіт, існуючого технічного та людського потенціалу підрядних організацій, на продовження будівництва шахти № 10 «Нововолинська» у 2019 році необхідно було передбачити 620,0 млн. гривень.

Але, на протязі 2018-2019 років капітальні видатки передбачалися виключно на утримання шахти в безаварійному стані.

Враховуючи обмеженість коштів державної підтримки будівництва шахти № 10 «Нововолинська» проектний термін будівництва не витриманий. Так, у 2016 році профінансовано 50,0 млн. грн, у 2017 році 70,2 млн. грн, у 2018 році 34,6 млн. грн., у 2019 році з державного бюджету передбачено 69,0 млн. грн. Кошти спрямовуються на забезпечення експлуатації та утримання загальношахтних комплексів у робочому стані, охорону поверхневих об'єктів незавершеного будівництва та будівельного майданчику шахти, здійснення розрахунків за спожиту електроенергію та виплату заробітної плати працівникам-учасникам будівництва.

Фізичні обсяги будівельно-монтажних робіт не здійснюються. Будівництво шахти призупинено.

Відсутність джерел фінансування будівництва шахти № 10 «Нововолинська» призведе до зростання невиробничих витрат на утримання об'єктів незавершеного будівництва та аварійної ситуації, пов'язаної із можливим загазуванням та підтопленням гірничих виробок з не прогнозованими екологічними і соціальними наслідками, невиправданих значних витрат на відновлювальні роботи і, як наслідок цього необхідністю коригування проекту із збільшенням кошторисної вартості залишкових обсягів будівництва.

У 2019 році фінансування у сумі 69 000,0 тис. грн забезпечить протягом року експлуатацію та утримання загальношахтних комплексів у робочому стані, охорону поверхневих об'єктів незавершеного будівництва та будівельного майданчику шахти, виплатити заробітну плату працівникам-учасникам будівництва, а також виконати роботи вкрай необхідні для збереження державного майна, економії електроенергії, запобігання руйнування існуючих гірничих виробок та недопущення загрози життю підземних працівників шахти, а саме:

- спорудження 36 м³ фундаментів для монтажу стрічкових конвеєрів, придбаних у 2015 році за кошти державної підтримки будівництва шахти № 10 «Нововолинська»;

- ремонт 94 м³ і підтримка гірничих виробок у відповідності до вимог Правил технічної експлуатації вугільних і сланцевих шахт та Правил безпеки у вугільних шахтах;

- проведення 123 метрів східного вантажно-людського хідника до рівня верхнього приймально-відправного майданчику хідників по пласту п₇, що дозволить покращити провітрювання комплексу гірничих виробок лави №1 пласта п₈ за рахунок загальношахтної депресії.

Розрахунковий мінімальний обсяг капітальних вкладень на утримання шахти № 10 «Нововолинська» у безаварійному режимі складає 6 290,0 тис. грн/місяць.

За 6 місяців 2019 року використано 25,0 млн. грн., у тому числі:

- охорона об'єкту будівництва - 333,0 тис. грн.;
- заробітна плата працівникам - 8057,0 тис. грн.;

- сплата за спожиту електроенергію - 13731,0 тис. грн.;
- витрати по експлуатації загальношахтних машин та обладнання, водовідливу, вентиляції, скіпового, клітьового підйому та котельні - 1899,0 тис. грн.;
- утримання служби замовника будівництва - 900,0 тис. грн.;
- плата за землю - 80,0 тис. грн.

Звіт про використання коштів станом на 19.06.2019 додається.